

Samorazaranje ili samoobnova kapitalizma?

TODOR KULJIĆ

Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Može li doći do samoubistva kapitalizma? Da li su režimi lišeni suzdržavanja, kao što je savremeni neoliberalizam, osuđeni na spontano urušavanje zato što nema opasnosti koja bi ih umeravala? Razmotrene su teze o samorazaranju kapitalizma, ali i neke o sposobnosti kapitalizma za samoobnovu. Najviše prostora je posvećeno sadržaju knjige Nancy Fraser, Kanibalski kapitalizam. To je oblik privrede i društva koji proždire vlastitu supstancu, profitabilnim investicijama uništava prostor, zagađuje, a uništenu prirodu ne obnavlja. Ali kapitalizam pokazuje i zavidne regenerativne sposobnosti. Prognoze razvoja su nezahvalne. Iako se savremeni kapitalizmi uzajamno hrane vlastitim destruktivnim krizama koje su prepoznatljive, strukturna makroteorijska predviđanja sloma su apstraktna. Pojedini tokovi kriza mogu se objasniti, ali se ne mogu prognozirati njihova prožimanja, podudaranja niti vreme sloma celog sistema. Spoj kriza je nepredvidiv.

KLJUČNE REČI : kanibalski kapitalizam, samorazaranje, samoobnova, slom

/

Razaranje klime, pandemija korone, ratovi. Može li doći do samoubistva kapitalizma? Da li je verovatnije spontano urušavanje ili eksplozivno samorazaranje? Da li su režimi lišeni suzdržavanja, kao što je savremeni neoliberalizam, osuđeni na spontano urušavanje zato što nema alternativne socijalne moći koja bi ih umeravala? Pošto nema jake levice da li maksimum nade nude teorije koje uzrok spontanog sloma kapitalizma vide u njegovoj neminovnoj smrti od predoziranosti? Koliko realnog antikapitalističkog optimizma bude ove teorije, a koliko pesimizma nude suprotna gledanja da je kapitalizam imun od svake nenasilne politike, da uspešno upija kritiku jer su mu zidovi "gumeni". Kelnski sociolog Wolfgang Streeck je podavno konsta-

tovao da se nalazimo na odru kapitalizma. Lišen opozicije i samoudržavanja sistem je prepušten vlastitim samoubilačkim načelima. Tri jahača apokalipse kapitalizma su opadanje rasta, uvećani dugovi i rast nejednakosti. U novijim istraživanjima prepoznate su nove samorazorne dinamike.

Naime, sličnu, ali drugačije obrazloženu dijagnozu ponovila je Nancy Fraser u knjizi *Cannibal Capitalism* (Verso, London, 2022). Premisa je da je u skoro svim sferama skoro sve loše i da je odveć rđavo da bi bilo istinito. Njujorška filozofkinja piše da nešto nije u redu sa svetom, doduše sve. Ali mnogima nije jasno zašto je tako i ako je odgovornost lična ili grupna kako bezlični kapitalizam može biti odgovoran. Osim toga, na razne načine se kapitalizam do sada spasavao i spajao vlastite krize: kolonizaciju i robovski rad (u SAD sve do 1860-ih), fabrike i dečji rad (u Velikoj Britaniji 19. veka), rasizam i logorski rad (u fašizmu). U raznim regionima i u raznim dobima logika kapitala je različito upadljiva, ali uvek ubilačka. Danas rasipa ograničene ekološke resurse Zemljinog sistema jer ga njegova logika primorava da te resurse definiše kao deo vanekonomskeg područja i da ih troši. Svako ko nepovratno eksploatiše ekološke resurse biće uvek profitabilniji od onih koji ulažu u njihovu obnovu. Iako dodaje da je moguće da kapitalizam čak i prevaziđe problem klimatskih promena, makar privremeno, Frejzerova drži da je to samo privremeni zastoj. Kapitalistički sistem može se stabilizovati samo lokalno i na račun stalnog redefinisanja periferija. Državni kapitalizam 20. veka zamenjen je deregulisanim finansijskim, kanibalskim kapitalizmom koji sve proždire.

Ako je kanibalizam nekad primenjivan na ljudoždere u Africi, danas je ova metafora valjana u analizi nove vladajuće kapitalističke klase, grupe koja se hrani svim drugim grupama. Zvučnom pojmovnom metaforom Frejzerova definiše savremeni kapitalizam. Slične su bile metafore Levijatan (Thomas Hobbes) i Behemot (Franz Neumann). Danas glagol “kanibalizovati” znači lišiti instituciju ili kompaniju suštinskog elementa njenog funkcionisanja zato da bi se stvorila ili održala druga. To važi za odnos kapitalističke privrede i neekonomskih delova sistema: porodice, ekosistema i državih ustanova čije supstance ova ekonomija “jede”. Ali postoji i astronomsko značenje: kaže se da nebeski objekat kanibalizuje drugi objekat onda kada apsorbuje njegovu masu

silom gravitacije. Za Frejzerovu su oba poređenja prikladan opis procesa kojim kapital uvlači prirodna i društvena bogatstva iz perifernih zona svetskog sistema u svoju orbitu. Pomenutim metaforama dodata je još jedna: uroboros, zmija koja se samokanibalizuje, jede vlastiti rep. Sistem je osmišljen da proždire društvene, političke i prirodne osnove sopstvenog postojanja, a s njim i temelje našeg postojanja. Sve u svemu, višeslojna pojmovna metafora kanibalizam markira nekoliko korisnih pristupa za analizu savremenog društva. Opominje da vladajući sistem proizvodnje treba videti kao institucionalizovani mehanizam proždiranja čiji smo predmet mi sami.

Nije teško uočiti sličnosti s Marksovom ocenom razaračkog učinka kapitalizma u *Manifestu*. Ali dok je početkom 19. veka kapitalizam razbijao stare feudalne okove, danas isti sistem razara svoje delo. Kapitalizam nije samo sistem privatnog vlasništva nad sredstvima za proizvodnju nego i društveni poredak koji omogućava ekonomiji vođenoj profitom da pljačka vanekonomske oslonac koji joj je nužan za funkcionisanje, da izvlači bogatstvo iz prirode, da eksploatiše potčinjeno stanovništvo i da energije i kreativnost radnih ljudi kanališe u sticanje zbog preživljavanja. To je oblik privrede i društva koji proždire vlastitu supstancu, profitabilnim investicijama uništava prostor, zagađuje, a uništenu prirodu ne obnavlja. To je poluga samodestabilizacije s periodičnim krizama i rutinskim proždiranjem našeg postojanja. U Srbiji je dovoljno pomenuti gradnju skupih profitabilnih stanova u Beogradu na vodi, gde je kapital soliterima zag(r)adio reku i nastavlja dalje rušeći Sajem. Slična je ogromna ekološki rizična kineska fabrika guma Ling Long u Zrenjaninu s pretežno azijskom radnom snagom. Slično proždiranje je svetska trka za kolonijama i jeftinom radnom snagom u Africi ili ratni sudar imperijalizama u Ukrajini. Militaristička i anti ekološka kanibalska crta kapitalizma je generator savremene krize. U krizi se spajaju razna prejedanja: nejednakost i niska cena prekarnog rada, migrantska politička kriza i ratovi koji donose ogromne profite proizvođačima oružja. Sinergija ovih kriza stvara opštu krizu globalnog kapitalizma: prožimaju se katastrofe i prete da nas prožderu.

Frejzerova pokazuje vanekonomske sastojke jelovnika kapitala i sažima razna ugnjetavanja, latentne protivrečnosti i aktuelne sukobe u provokativni analitički okvir. Strukturalna nepravda sažima klasnu eksploataciju, rodnu dominaciju i rasističku imperijalističku represiju. Ove hijerarhije su systemske, a ne slučajni nusproizvodi poretka koji podređuje društvenu reprodukciju robnoj proizvodnji i traži rasnu segregaciju da bi osigurala profitabilnu eksploataciju (u SAD i u kolonijama).

Dakle, protivrečnosti sistema dovode ne samo do ekonomskih kriza nego i do kriza u oblastima bezbednosti, ekologije i politike, koje su sada u punom razmahu zahvaljujući dugom periodu korporativne proždrljivosti poznatom kao neoliberalizam. Tamo gde se eksploatacija reprodukuje stvaraju se neprogresivni lokalni i globalni sukobi, rasni, migrantski i imperijalni. A tamo gde se akumulacija kapitala susreće s prirodom kanibalistički kapitalizam izaziva sukobe oko zemlje i energije, flore i faune, sudbine planete. I konačno, tamo gde se globalna tržišta i megakorporacije sreću s nacionalnim državama i institucijama nacionalne uprave izbija borba oko oblika, kontrole i dometa državne moći (čak i unutar EU).

/

Da li je izneta istovremena sintetička i diferencirana slika kapitalizma odveć fatalistička distopija uokvirena egzistencijalnim pitanjem “Da li smo gotovi”? Nije, jer se autorka pita možemo li srušiti sistem koji nas gura u ralje izumiranja i u kumulativnu opštu krizu u kojoj se razna zla prepliću? Možemo li zamisliti emancipatorski, kontrahegemoni projekat ekološko-socijalne transformacije dovoljno sveobuhvatan i vizionarski da uskladi borbe različitih društvenih pokreta, političkih partija, sindikata i drugih kolektivnih aktera, projekat koji ima za cilj da jednom zauvek sahrani kanibala? Čak i ako možemo, koliko je delatna svest da se različita zla (finansijska, privredna, ekološka, politička i socijalna) mogu svesti na zajednički koren i da su reforme koje se ne bave strukturnim osnovama ovog zla osuđene na propast? Po čemu se, najposle, ova makrosociološka vizija razlikuje od globalnog moralizma? Kritika se sasvim sigurno ne izdvaja iz *booma* raznih kritika kapitalizma samo zvučnim metaforama i odbacivanjem kapitalizma kao sudbine. Skreće pažnju na to da nedostaje emancipatorsko teorijsko rešenje relativno zasebnih kriza globalnog kapitalizma i pokazuje da su unutar višestrukih osovina nejednakosti (etničkih, religijskih i rodnih) prioritetni antagonistički klasni sukobi u proizvodnji. Koliko njene prognostičke sposobnosti guši neskriveni normativizam, levičarska želja za rušenjem kapitalizma? Ako ovoga donekle i ima, ipak sažimanjem svih sukoba u jedan analitički okvir Frejzerova produbljuje isti znatno više od mnogih aktuelnih levičarskih pokreta koji kombinuju svoju borbu za interese određenih grupa ili manjina s identitetskom politikom.

Umesto toga, Frejzerova nas podseća da su oblici društvene nejednakosti tesno povezani. Šire istorijski gledano kapitalizam se uvek kanibalizovao, od prvih kolonijalizama do svetskih ratova. Danas se “svejed” kreće od uništavanja životne sredine do erozije demokratije. Najrafiniranije lice kapitalizma je njegova osobenost da funkcioniše i kao tržište za prodaju antikapitalizma. Teško je reći koliko ova okolnost otkriva stanje u sistemu: da li je *boom* kritika i otpora znak da je kulturna industrija solidno snabdevena kritičkim potencijalom? Ili je privlačnost inflatornih antikapitalističkih slogana sredstvo za devaluaciju njihovog radikalizma? Ili je, možda, sve ovo ipak simptom stvarne krize sistema jer slično Frejzerovoj pišu Thomas Piketty i Naomi Klein. Kapitalizam je “zajednički koren” svih trenutnih bolesti, od upornog rasizma do nemogućnosti da se zaustave klimatske promene i do rata u Ukrajini, ali su prelazi između ovih kriza fluidni. Razložna je dilema mogu li se ratni, rasni i migrantski aspekti svesti na jedan vrlo uopšten imenitelj, na zvučnu metaforu, i da li zbirna radikalna kritika smanjuje konkretni delatni potencijal antikapitalizma? Pa ipak, ova kritika svakako nije puki moralizam kao što to nije ni Marksova pohvala revolucionarnosti kapitalizma u *Manifestu* ili Lenjinova analiza imperijalizma. Kanibalizam treba čitati kao opis intrinzične dinamike sistema, neposustale sinergije akumulacije i ekspanzije. A što pri tome kapitalizam razara uslove koji ga omogućavaju, vlastite socijalne, ekološke i političke pretpostavke, još nije dovoljno za dijagnozu njegovog bliskog sloma. I pre Frejzerove su Streck, a delom i Günther Anders govorili o proizvodnji propasti i o sklonosti ka samorazaranju kao DNK kapitalizma. Međutim, sve do danas nije izostajala ni pesimistička rezerva levice da je u raznim dobima kapitalizam pokazivao neslućene mogućnosti transformacije: potraga za novim poljima izrabljivanja na periferiji (kolonijalizam i neokolonijalizam), iznudeni antifašizam imperija u odbrani kolonija (2. svetski rat), socijalni ustupci u centru Evrope (20. vek) i združena militarizacija (širenje NATO na Istok).

/

Najvažnije transformacije unosili su razni režimi akumulacije kapitala od merkantilnih iz 16. veka do finansijskog digitalnog kapitalizma 21. veka. Pratili su ih i razne krize: bezbednosne, ratne, rasne, migrantske, porodične, klimatske. Klasični kolonijalizam zamenilo je savremeno dužničko ropstvo

država juga. Sadašnje krize su u najmanju ruku znak da je teza o kraju istorije postala krhka, da je “veo neoliberalnog zdravog razuma pocepan” i da je “romantizam tržišta urušen” uprkos tome što je savremena levica nedelatna i što je desnica imala više koristi od ovog nezadovoljstva.

Ostaje da se vidi da li sadašnje krize imaju potencijal da podstaknu ekosocijalizam ili “ekstremno inventivni kapitalizam ima druge trikove u rukavu koji bi mogli da zaustave klimatske promene, bar na neko vreme”. Jedan od uspešnih trikova je isticanje identitetsko-političkih pitanja umesto socijalnih. Koliko ovaj trik kupuje kapitalizmu vreme i da li je dovoljno moćan da spreči mogućnost zamišljanja kraja kapitalizma? Da li se isključuju socijalne radničke borbe i borbe za kulturna manjinska prava? Kako preći preko važnih razlika i formirati široku antikapitalističku koaliciju? Mogu li se i razni demokratski nacionalizmi uključiti u istu? Možda i mogu jer su različite manifestacije samorazarušavajućeg sistema: kapitalizam je odgovoran za izgladnele, za nadnice gladnih i za neplaćene kućne poslove, za nedostatak vrtića i klimatske katastrofe, za nove granične ograde i pokvarenu infrastrukturu, siromaštvo dece, pandemije i rasističko nasilje. Ukratko za sve jer ne postoje nekapitalistički poreci pa je odgovornost raspodeljena na razne kapitalističke države.

Ova zbirna kritika nije radikalna ukoliko se odgovornost svejeda postulira kao bezlična, anonimna, apstraktna crta bezalternativnog sistema. Odbija se od gumenih zidova kapitalizma koji postaju manje elastični što se odgovornost više konkretizuje podacima s terena: migrantska kriza nakon NATO intervencija i destabilizovanja bliskog istoka i Severne Afrike, nezaustavljivi kapitalizam Beograda na vodi ili eksteritorijalna eksploatacija radnika u kineskoj korporaciji Ling Long u Zrenjaninu. Šarolik je spektar destrukcije i zato Frejzerova zoološki definiše svejeda kao životinju koja živi od biljne i životinjske hrane. To je pogrđni izraz za osobu koja jede mnogo i neselektivno. Metaforična skandalizacija nepravdi opominje da je vreme da konačno shvatimo kako najpre treba oslabiti zver izglednjivanjem da bi se potom blokirao kanibalistički metabolizam. Kanibalistička dinamika je orgija hranjenja “čije smo glavno jelo mi sami”. Svejed je više od metafore. Ako se ne može svladati može li se bar obuzdati? Japanski sociolog Saito kaže da treba izbegavati apelativni žargon: treba, mora. Ne treba i ne mora se danas toliko raditi. Danas se radi isuviše, treba razmišljati o četvorodnevnoj radnoj nedelji. Zašto u Japanu mora sve biti otvoreno 24 časa, sedam dana u nedelji: robne kuće, brza hrana? Treba ograničiti luksuzna krstarenja i redukovati potrošnju jer nezajažljivo

zgrtanje traži ubrzani destruktivni privredni rast koji potkopava osnove antropocena, ljudske dobrobiti. Rast je eliksir kapitalizma jer uvećava profit i kapital. Niko ne razmišlja o ograničavanju rasta.

/

Za razliku od prikazanih teza o samorazarajućem sistemu postoje i teze o samoobnavljajućem potencijalu kapitalizma u krizi (Ander Gunder Frank, Andrea Komlosy). Ima i onih koji čak i u katastrofama (korona) vide pozitivno dejstvo. Premda digitalizacija obara dobiti i zaposlenost, korona je unela *homeoffice* u kapitalizam i reorganizovala privatizaciju rada. Propisano zaključavanje ubrzalo je rast trgovine *on line* i transregionalne beskontaktno trgovine. Krvotok kapitalizma nije narušen jer je bila spremna digitalna vakcina. Biološka je stigla kasnije. I više od toga, izolacija od virusa je ubrzala razvoj kibernetike. Dakle, ne samo što je budućnost nepredvidiva nego je nepredvidiv i odnos između šansi kolapsa i sposobnosti obnavljanja u krizi. Analiza ove kontingentnosti još nije našla svog Marksa 21. veka.

Pa ipak vidljivo je da je Zapad hegemon u opadanju i da se NATO širi na Istok i zato što ratom nadoknađuje opadanje ekonomske hegemonije Zapada. Bude se kontrahegemoni (Kina, Rusija, Indija) ali i rat nudi nove poslove. Za kapitalizam koji se neograničeno širi nema dovoljno obnovljive energije. Da li to znači da ne može preživeti pravu zelenu transformaciju koja bi ograničila upotrebu fosilnih goriva? Verovatno, jer razarajuća dinamika rasta kapitalizma svakako ima granice u prirodnim resursima. Pljačkanje prirode nije neograničeno. Ekološka transformacija u postkarbonalno doba tek je u začetku, "velika transformacija" od fosilne ka postfosilnoj proizvodnji još je vizija. Kao što digitalni kapitalizam preči sveopštim nadzorom kada se razvije. Razvijena faza će stići kada prevlada novi način proizvodnje. Postoje raskršća i smetnje. Digitalizacija ne može Evropi nadoknaditi nestanak ruskog gasa. Hoće li tada postati aktuelna eko-diktatura (trka oko gasa u oskudici) ili povratak rizičnoj nuklearnoj energiji? Da li će priroda pobediti kapitalizam (Kohei Saito) ili je izlaz *degrowth economy*, ograničenje privrednog rasta zbog iscrpljenosti resursa, put u "obilje lišeno rasta" (Tim Jackson). Može li se usporiti otopljanje u postfosilnoj organizaciji svetske privrede koja se oslobađa fetiša rasta (Klaus Doerre)? *Degrowth pokret* jača kao otpor promeni klime. *Small is beautiful*. Zalaže se za eko-

nomiju mirovanja, klimatski neutralne tehnologije, državne subvencije čistoj energiji. Zato što rast podrazumeva visoke ekološke i socijalne troškove.

I ovde je glavna prepreka globalnoj saglasnosti oko ograničavanja rizičnog rasta napetost između neoliberalnog kapitalizma Zapada i političkog kapitalizma Istoka. Ovi drugi se ne bili složili s *degrowth* politikom, došlo bi do debalansa, do usporenog uspona Kine. Ograničavanje rasta zbog ograničenosti prirodnih dobara bi verovatno dovelo do maltuzijanske bede u nerazvijenim državama. Prigovor s Istoka je da su zapadne metropole na vreme akumulirale bogatstvo enormnom eksploatacijom kolonija, pa sada traže meru rasta. Bilo je i mišljenja da do promena može doći prožimanjem, da će se Rusija promeniti s ulaskom zapadnog kapitala (Gerhard Schroeder). Ova vulgarna globalizacija pokazala se kao iluzija jer Kina i ne pomišlja na političku pluralizaciju uprkos impozantnom ulasku stranog kapitala.

Rat je standardni i najčešći izlaz iz nagoveštenih pat pozicija i privredno-političkih napetosti. Nisu to iznuđeni nego ratovi čije se posledice planiraju. Svetski ratovi su po pravilu agensi promena globalnog poretka (podstiču razvoj tehnike, reorganizaciju privrede i nove ideološke i političke saveze). Levici nije lako da prihvati tezu da u kapitalizmu kriza može biti i stvaralačka destrukcija, priprema terena za novi talas inovacija (Komlosy). Nažalost, danas su krize kapitalizma više podsticaj prilagođavanja nego što su pretnje promenom sistema. U 20. veku su revolucije bile promene sistema, danas su levičarske partije neuticajne. I dalje su prisutne različite i nejednovremene brzine razvoja delova sveta (Ernst Bloch), a skokovi su nepredvidivi. Da li Štrek i Frejzerova potcenjuju potencijale obnove kapitalizma kada govore o zavišnoj krizi? Da li je reč o banalnoj trijumfalnoj predoziranosti kapitalističkog pobednika nakon 1991. ili o kvalitativno novom ciklusu razvoja otpornog alternativni: globalizacija finansijskog kapitala i IT industrija u 21. veku. Ne zaboraviti da je motor razvoja i jeftina nezaštićena radna snaga. Da li gipkom sposobnošću da krize prevodi u novi rast kapitalizam pokazuje dublje, a ne prolazne potencijale obnove? Koliko je dokaz tome i Korona koja je iz nužde reorganizovala globalni kapitalizam (IT, medicina, farmakologija)? Digitalizacija ubrzano menja svet rada i prava radnika. Rad od kuće je daleko od štrajka i od barikade.

Koliko o samoobnavljanju kapitalizma svedoče okolnosti da se menjaju hegemoni sile unutar raznolikog kapitalizma? Smenjuju se države i savezi država koje su vodeće u privredi, vojnoj oblasti, finansijama i kulturi. U 17. veku je to bila Holandija, u 18. i 19. veku V. Britanija, u 20. veku SAD i SSSR kao

kontrahegemon, u 21. veku SAD i NATO. Da li je socijalizam u prošlom veku bio tek prolazni kontrahegemon? Da li su i promene hegemonu (pomeranja državnih težišta) dokaz regenerativnih sposobnosti globalnog kapitalizma? Nisu li u istom smislu funkcionalni ratovi koje vode pretendenti na hegemonu? Danas SAD odlažu ekonomsko opadanje vojnim intervencijama. Postoje i doba ravnoteže hegemonu (uoči oba svetska rata) i ne manje konfliktne faze lebdeće hegemonije (Komlosy) kada se prevlast ne priznaje. Danas smo u Ukrajini svedoci borbe za održanje stare hegemonije (SAD i NATO) i otpora njenom širenju. Poraz SAD u Avganistanu 2021. je ohrabrio Rusiju, Kinu, Tursku i Iran. Sve se zbiva unutar kapitalizma. Ratovi su testovi izdržljivosti kapitalizma u kojima nova oružja i razaranja podstiču smenu hegemonu.

/

Na početku postavljeno pitanje zahteva složeni i dijalektički, ali u osnovi negativni odgovor. Iako se savremeni kapitalizmi uzajamno hrane vlastitim destruktivnim krizama koje su prepoznatljive, strukturna makroteorijska predviđanja sloma su apstraktna. Pojedini tokovi kriza mogu se objasniti, ali se ne mogu prognozirati njihova prožimanja, podudaranja niti mogućnost sloma celog sistema. Spoj kriza je nepredvidiv. Ne treba zaboraviti da je svojevremeno slom razvijenog socijalizma bio i krah iluzije o prognostičkim sposobnostima misli o društvu. Slom socijalizma bio je crni petak društvenih nauka (Klaus von Beyme) zato što ga naučnici nisu predvideli. Kao što je tada kod građanskih sociologa normativizam bio makroteorijski apstraktan i prognostički nemoćan tako i danas savremena levica treba i teorijski da preispita uslove i granice vlastite nade.

TODOR KULJIĆ

The self-destruction or the self-renewal of capitalism?

Could there be a suicide of capitalism? Are regimes devoid of abstinence, such as modern neoliberalism, convicted to spontaneous collapse because there is no danger to moderate them? Here were discussed some theses about the self-destruction of capitalism, but

also some about capitalism's capacity for self-renewal. Most of the space is devoted to the book by Nancy Fraser, *Cannibal capitalism*. It is a form of economy and society that devours its own substance, destroys space with profitable investments, contaminate, and does not restore the destroyed nature. But capitalism also shows enviable regenerative abilities. The development forecasts are unreliable. Although contemporary capitalisms mutually feed on their own destructive crises that are recognisable, the structural macrotheoretical predictions of collapse are abstract. The individual courses of crises can be explained, but their permeation, coincidences, or the time of collapse of the entire system cannot be predicted. The combination of crises is unpredictable.

KEY WORDS: *Cannibal capitalism, Self-destruction, Self-renewal, Break-down*